

Leskistboekje Guinee

Leskistboekje Guinee

© 2024 Zending Gereformeerde Gemeenten, Woerden

www.zgg.nl

Samenstelling:

Onderwijsvoorlichtingscommissie Zending Gereformeerde Gemeenten

Vormgeving:

Judith Boogaard

Hanneke van Eckeveld

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij digitaal, elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Zending Gereformeerde Gemeenten.

Inhoud

Deel 1

- » Hoofdstuk 1 | **Voorwoord**
- » Hoofdstuk 2 | **Zending in de Bijbel**
Kader: Ervaringsverhaal Dick Korpel, theologisch toeruster Ecuador
- » Hoofdstuk 3 | **Kerkelijke zending**
Kader: Drie vragen aan Jan-Kees Kooijman, missioloog en toeruster ZGG
- » Hoofdstuk 4 | **Dit is ZGG**
Kader: Interview met P. Eikelboom, directeur ZGG
- » Hoofdstuk 5 | **ZGG: leren en ontwikkelen**
Kader: Blijf op de hoogte! Hanneke van Eckeveld, communicatieadviseur ZGG
- » Hoofdstuk 6 | **Het zendingsbureau**
Kader: Interview met Anton Herrebout, hoofd administratie en personeel bij ZGG
- » Hoofdstuk 7 | **Nieuwe zendingswerkers**
Kader: Interview met zendingswerkers Teun Hakvoort en Gerdine Zoeteman
- » Hoofdstuk 8 | **Gespreksvragen**

Deel 2

- » Hoofdstuk 1 | **Landinformatie**
- » Hoofdstuk 2 | **Lesideeën**
  - 2.1 **Taal**
    - Lesidee 1 | Alfabet Frans en Mogofin
    - Lesidee 2 | Tellen tot 20
  - 2.2 **Muziek**
    - Lesidee 1 | Hoofd, schouders, knie en teen
    - Lesidee 2 | Vader Jakob
  - 2.3 **Handvaardigheid**
    - Lesidee 1 | Afrikaanse hut knutselen
    - Lesidee 2 | Trommels maken
    - Lesidee 3 | Palmboom knutselen
    - Lesidee 4 | Knoopverven
  - 2.4 **Tekenen**
    - Lesidee 1 | Diersilhouet op vacht
    - Lesidee 2 | Dieren of bomen bij zonsondergang
    - Lesidee 3 | Drukken met foamschuim
  - 2.5 **Voorleesverhaal**
- » Hoofdstuk 3 | **Recepten**
  - Recept 1 | Pindasaus
  - Recept 2 | Mangochutney

Deel 1

1 | Voorwoord

Beste gebruiker van deze leskist,

Fijn dat u onze leskist leent. Dit informatieboekje voorziet in achtergrondinformatie over het zendingswerk. Daarnaast geeft het lesideeën voor in de klas, zodat de materialen in de leskist in een breder geheel kunnen worden ingezet. We hopen dat de kist bijdraagt aan betrokkenheid op het zendingswerk. Zeker voor kinderen zijn tastbare producten een goede manier om het zendingsveld in de klas te brengen.

Opbouw informatieboekje

Dit boekje bestaat uit twee delen. Deel 1 geeft een algemene introductie op zendingswerk door ZGG. Deel 2 gaat specifiek in op het land van de leskist en geeft ideeën om een projectweek of iets dergelijks te houden.

Algemene introductie

Als leerkracht of begeleider van lessen rond deze leskist is het belangrijk om over voldoende achtergrondinformatie te beschikken. In de algemene introductie van dit boekje werken we daarom kort een aantal belangrijke thema's uit.

» *Zending in de Bijbel.* Hoe spreekt de Bijbel over zendingswerk en welke gronden zijn daarin aan te wijzen voor het werk van ZGG? Zendingswerker Dick Korpel gaat hierbij in op hoe de Bijbel hem persoonlijk bracht tot uitgaan voor de zending.

» *Kerkelijke zending.* ZGG is de zendingsorganisatie van de Gereformeerde Gemeenten: een kerkverband. Wat is kerkelijke zending, en welke rede-

nen zijn er om als kerk zending te bedrijven? Missioloog en toeruster Jan-Kees Kooijman beantwoordt daar ook enkele vragen over.

» *Dit is ZGG.* De Gereformeerde Gemeenten zijn niet vanaf het ontstaan actief geweest met het uitzenden van zendingswerkers. Welke geschiedenis ligt achter, en hoe wordt ZGG eigenlijk bestuurd? Directeur P. Eikelboom legt uit hoe het zit met 'mandaat' en 'deputaatschap'.

» *ZGG: leren en ontwikkelen.* Door de jaren heen is ZGG uitgegroeid tot een zendingsorganisatie met een specifieke opdracht, die samenwerkt met andere deputaatschappen binnen de Gereformeerde Gemeenten. Hanneke van Ekeveld, communicatieadviseur bij ZGG, geeft tips om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen in het zendingswerk.

» *Zendingsbureau.* Bij de uitvoering van de zendingsopdracht hebben de medewerkers op het zendingsbureau een belangrijke functie. Van beleid tot ondersteuning; ieder heeft zijn eigen rol. In het kader gaat Anton Herrebout, hoofd administratie en personeel bij ZGG, in op de waarde van geld voor ZGG.

» *Nieuwe zendingswerkers.* Dat zendingswerk leeft, blijkt uit de voortdurende aanwas van nieuwe zendingswerkers. Aan de hand van een aantal stellingen gaan Gerdine Zoeteman, zendingswerker in Albanië, en Teun Hakvoort, zendingswerker in Guinee, met elkaar in gesprek over roeping tot en uitgaan in zendingsdienst.

1 | Voorwoord

Verder lezen

Over zendingswerk is veel meer te lezen dan waarin dit informatieboekje kan voorzien. Enkele tips:

» *Onverhinderd*. Het standaardwerk van ZGG waarin alles is te vinden over zending in de Bijbel, in de geschiedenis, in de theologie, etcetera.

» *Omgekeerd*. Een vlot leesbaar, deels fictief verhaal waarin het leven in zendingssetting op betrouwbare wijze wordt getekend. De tekst is geschreven door Jos Kardol en laat ook iets zien van het werk van een onderwijsondersteuner op het zendingsveld.

» *De bergen zullen vrede dragen*. Dick Kroneman laat zien hoe het eerste zendingswerk van ZGG op Papoea doorwerkt in de navolgende generaties. De kleurenfoto's zijn een waardevolle toevoeging.

» *Warmte en een gulle lach*. Een fotoboek van Fennie Haase, vol Afrika-sfeer. Ook kinderen zullen met plezier de foto's bekijken. Een inspiratiebron voor het bouwen van een Afrikaans dorpje!

» *Wereldrond*. Deze verhalenbundel van ZGG bevat bijdragen voor kinderen en volwassenen.

Sommige uitgaven zijn verkrijgbaar op www.zgg.nl/webshop. Als ze niet via die route verkrijgbaar zijn, stuur een mail naar het zendingsbureau, info@zgg.nl.

Contact met zendingsbureau

Op allerlei manieren worden onze leskisten gebruikt. We waarderen het bijzonder als we van leerkrachten een terugkoppeling krijgen op het gebruik van de materialen. Dat kan eenvoudig een mailtje met een mooie foto zijn, maar misschien loopt uw projectweek zo leuk dat u de ideeën graag deelt met anderen. Ook in dat geval bent u welkom om materialen naar ons toe te sturen. Misschien kunnen we ze een plek geven in onze informatieboekjes voor de leskisten of op www.zggjunior.nl.

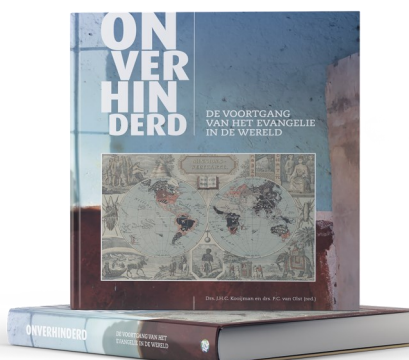
ZGG is bereikbaar op info@zgg.nl of telefonisch via 0348-48 99 50. Voor vragen over de leskist of voor gratis uitdeelmateriaal kunt u daar ook terecht.

We wensen u veel werkgenoege met deze leskist. We gaan ervanuit dat u zorgdraagt voor zorgvuldige omgang met de materialen en dat u met behulp van de materialenlijst de kist ook weer compleet retourneert.

Een hartelijke groet van de
OnderwijsVoorlichtingsCommissie,

Judith Boogaard, Hanneke van Eckeveld, Connie Kop, Marja van der Jagt en Arianne van der Pligt

PS: Dit is de papieren versie van het leskistboekje. De internetlinkjes zijn via de digitale versie gemakkelijk aan te klikken. Ga naar zggjunior.nl -> Voor leerkrachten -> Leskisten voor het digitale leskistboekje.

2 | Zending in de Bijbel

Bij het scheppen van deze wereld riep God door Zijn spreken de aarde tot leven. Hij had een hoog doel voor ogen: een schepping die Hem de eer toebrengt. Met recht kon God zeggen over wat Hij had gemaakt: 'Het was zeer goed.' Bewust heeft de mens hier een einde aan gemaakt. Toch is Gods plan hiermee niet teniet gedaan. God zoekt Zijn eer bij gevallen mensen.

Oude Testament

Dat God niet alleen door de individuele mens geëerd wordt, maar het behoud van volken op het oog heeft, lezen we uitvoerig in het Oude Testament. Abraham ontving de belofte dat in zijn Zaad alle volken van de aarde gezegend zullen worden (Genesis 22: 18). De psalmdichters spreken van de volken die God zullen loven, denk aan Psalm 45 en 67. Jesaja profeteert van de vrede die de volken in Christus vinden (Jesaja 2: 4). Toch zijn Gods woorden van heil voornamelijk gericht op het verbondsvolk Israël in het Oude Testament.

Nieuwe Testament

Na de uitstorting van de Heilige Geest op de Pinksterdag breidt de boodschap van heil zichtbaar uit naar de volkerenwereld. In gehoorzaamheid aan Jezus' opdracht gaan de apostelen uit om de volken te onderwijzen, te dopen en te leren.

Toekomstperspectief

Tot op de dag van vandaag schakelt God gevallen mensen in om Zijn Woord daar te brengen waar het nog niet gehoord is. Tot aan de einden van de aarde brengt Hij leven in harten van zondaren, net zolang tot alle uitverkorenen zijn toegebracht. Dan bereikt Gods scheppingsdoel haar werkelijke vervulling doordat een menigte uit alle volken, natiën en tongen zich buigt voor het Lam. Daar is het eeuwige waar: U zij de glorie.

Achtergrond

Ervaringsverhaal Dick Korpel

'Opdat gij zoudt verkondigen de deugden Desgenen Die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht.' – 1 Petrus 2 vers 9

Tijdens onze periode in Nigeria heb ik een master in missiologie gevolgd. Daardoor ontmoette ik vertegenwoordigers van de missiologische hermeneutiek. Zij stellen dat wij in de Bijbel niet alleen zendingsthema's aantreffen, maar dat zending een van de overkoepelende thema's is om de Bijbel te interpreteren. Volgens hen verklaart de Bijbel ons de *Missio Dei*: Gods zending; en ook de wijze waarop de Kerk daarbij wordt ingeschakeld. Hun zienswijze vormde een antwoord op een vraag die bij mij al lang leefde. Wat houdt 'roeping' in als het om zendingswerk gaat?

De tekst uit 1 Petrus 2 heeft mij geholpen. Als een mens wedergeboren is tot een levende hoop (1 Petrus 1: 3), dan behoort hij tot het uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk. Dat heeft consequenties, schrijft Petrus. Hij wordt opgeroepen om de deugden te verkondigen van Hem Die uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaarlijk licht. Dit sluit naadloos aan bij de opdracht van de Heere Jezus (Markus 16: 15): 'Gaat heen in de gehele wereld, predikt het Evangelie, allen creaturen.'

Het werd mij duidelijk. Als de Heere in je leven komt, gaat het allereerst om een verandering in je persoonlijke leven. Maar dit brengt een verantwoordelijkheid met zich mee: Ga, verkondig, maak God groot! Dus ieder kind van God is geroepen! De vraag moet niet zijn: 'Ben ik geroepen?' maar: 'Waar word ik naartoe gezonden?' Het antwoord kan een vertrouwde omgeving betreffen. In de kerk (denk aan jeugdwerk), in je gezin, in de straat waar je woont of op je werk. Veronachtzamen wij die roeping? Dan zijn wij geen trouwe discipelen van de Heere Jezus. Sommigen zendt de Heere naar het (soms verre) buitenland. Dat is niet eenvoudig, maar het is wel een enorm voorrecht.

Als u weet dat er nog miljarden mensen zijn die nooit van Christus gehoord hebben, raakt dat u niet? Bent u gehoorzaam aan de opdracht van de Heere, uitgesproken door de apostel Petrus?

3 | Kerkelijke zending

Zendingswerk komt voort uit het bevel dat Christus Zijn discipelen geeft in bijvoorbeeld Mattheüs 28 vers 19: 'Gaaf dan henen, onderwijst al de volken, dezelve dopen in den Naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes; lerende hen onderhouden alles, wat Ik u geboden heb.'

Werk voor de kerk

De discipelen vertegenwoordigen heel de kerk van het Nieuwe Testament. Het zendingsbevel is een opdracht voor de kerk. Zo verricht ZGG zendingswerk vanuit de kerk. De Generale Synode (afvaardiging van alle leden van de Gereformeerde Gemeenten) heeft besloten dat ons kerkverband zendingswerk moet doen. Het werk wordt geleid door een deputaatschap waarvan de leden door de synode worden gekozen. De uitvoering van het werk gebeurt onder verantwoordelijkheid van de directeur op het zendingsbureau.

Zending op eigen initiatief

Door de eeuwen heen zijn talloze zendelingen op pad gegaan om het Evangelie te verbreiden. Zij worden door hun kerk uitgezonden. Of zij gaan omdat zij zich persoonlijk geroepen weten, met steun van een eigen achterban. Dit laatste wordt ook wel 'geloofszending' genoemd om het onderscheid met kerkelijke zending te maken. Een voorbeeld is Hudson Taylor (1832-1905). De kerk in zijn dagen deed niet actief aan zendingswerk, dus trok hij op eigen initiatief naar China.

Waardering

Waar mensen op eigen initiatief zending gaan bedrijven, laat de kerk waarschijnlijk iets liggen. Dat is een ernstige zaak. Want zendelingen die zelf op pad gaan, missen een kerkelijk mandaat en ambtelijk toezicht. Dat heeft gevolgen voor de vrucht op het werk: het ontstaan van samenkomsten en gemeenten. De verkondiging van Gods Woord is immers sterk verbonden aan de ambten. En de ambten functioneren binnen de kerk. Om die reden is kerkelijk zendingswerk bijbels gefundeerd en gericht op langdurig verblijf in zendingsgebieden omwille van de gestage opbouw van zendingsgemeenten.

Achtergrond

Drie vragen aan Jan-Kees Kooijman, missioloog en toeruster bij ZGG

Wat wil kerkelijke zending bereiken?

Kerkelijke zending richt zich in het werk op de verschillende velden op 'onderwijzen', 'dopen' en 'leren', zoals de Heere Jezus gezegd heeft. Op die manier ontstaan er christelijke gemeenten op het zendingsveld, en dat is heel belangrijk. Ook die kerken mogen de opdracht van de Heere Jezus uitvoeren: 'Gaaf dan henen, onderwijst al de volken, dezelve dopen in den Naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes; lerende hen onderhouden alles, wat Ik u geboden heb.'

Hoe ziet kerkelijke zending er voor de christelijke gemeente uit?

'Kerkelijke zending wil zeggen dat de kerk de taak op zich neemt om het Evangelie aan de volken bekend te maken. In het Nieuwe Testament zien we dit ook gebeuren als de christelijke gemeente gehoorzaamt aan de opdracht van de Heere Jezus om uit te gaan en de volken te onderwijzen, hen te dopen en hen te leren onderhouden alles wat Hij geboden heeft. Het betekent dus dat de christelijke gemeente de opdracht heeft om aanhoudend te bidden voor de uitbreiding van Gods Koninkrijk, om geld in te zamelen dat hiervoor nodig is én om mensen, die door de Heere geroepen zijn, af te zonderen voor het zendingswerk. De gemeente zendt de zendingswerkers uit en is zo als geheel betrokken bij het werk op het zendingsveld.'

Waar zie je dat kerkelijke zending meerwaarde biedt?

'Om het selecteren, opleiden en begeleiden van zendingswerkers en de verbinding met de gemeenten in Nederland goed te organiseren hebben de Gereformeerde Gemeenten met elkaar besloten om dit werk samen op te pakken door middel van een deputaatschap: Zending Gereformeerde Gemeenten. De zendingswerkers mogen rekenen op verbondenheid en steun, tijdens de voorbereiding op vertrek, tijdens de periode op het zendingsveld en ook bij terugkeer in Nederland. In hun verlofperioden hebben zij de taak om de gemeenten in Nederland goed te informeren over de voortgang van het werk.'

4 | Dit is ZGG

ZGG is de kerkelijke zendingsorganisatie van de Gereformeerde Gemeenten. De Generale Synode van de Gereformeerde Gemeenten geeft de opdracht (of: mandaat) aan het zendingsdeputaatschap om het zendingswerk namens alle gemeenten uit te voeren. Dit gebeurt steeds voor een periode van drie jaar. Na die drie jaar legt ZGG weer verantwoording af aan de synode.

Mandaat

Wat verstaat de Generale Synode onder zending? 'Zending is die arbeid van de kerk onder de niet-gekerstende volken, die in Woord en daad gestalte geeft aan Christus' opdracht aan Zijn Kerk, opdat onder Zijn zegen en tot eer van Zijn Naam daar Zijn Koninkrijk mag komen en openbaar zal worden in zelfstandige gemeenten (Matth. 28:19, Mark. 16:15, Luk. 24:47).'

Hoe ZGG begon

Al vrij snel na het ontstaan in 1907 is binnen de Gereformeerde Gemeenten aandacht voor zending. Een door de Generale Synode aangestelde commissie steunt het werk van dominee Benjamin onder Armeense vluchtelingen. Een kleine vijftig jaar later wordt een bureausecretaris benoemd;

het begin van een zendingsbureau. In de jaren daarna volgen de eerste uitgave van zendingsblad *Paulus* en de eerste zendingsdag.

Overgang naar daadwerkelijke zending

Uitzending van de eerste zendingswerkers vindt plaats in 1962. Tegenwoordig zijn er omstreeks 35 uitgezonden. ZGG heeft zusterkerken in Papoea en Nigeria en (kleine) zendingsgemeenten in Albanië en Ecuador. In Guinee, Cambodja, het Midden-Oosten en Oost-Azië is sprake van pionierswerk. Onder zendingswerk vallen diverse activiteiten: evangelisatie en theologische toerusting, jeugd- en vrouwenwerk, begeleiding van alfabetisering en bijbelvertaalwerk en kleinschalig diaconaal werk.

Besturen en leiding geven

Het deputaatschap bepaalt de kaders voor het beleid en bestuurt op hoofdlijnen. Het zendingsbureau geeft dagelijks leiding aan het zendingswerk. Bovendien betreft het de leden van de Gereformeerde Gemeenten met voorlichting en publicaties bij het werk. Dat stimuleert om de zending te steunen met gaven en aan de werkers te denken in het gebed. Al het werk is financieel mogelijk dankzij de vele betrokkenen, vrijwilligers en bedrijven op het thuisfront.

Het eerste zendingsteam van ZGG.

Kijktip

Op een kernachtige manier vat de video Dit is ZGG in woord en beeld samen hoe en waartoe ZGG als kerkelijke zendingsorganisatie werkt.

4 | Dit is ZGG

Achtergrond

Interview met P. Eikelboom, directeur ZGG, over de rol van het deputaatschap.

Hoe werkt besturen op hoofdlijnen bij een zendingsorganisatie?

'Het zendingswerk vanuit ZGG gebeurt in opdracht van de Generale Synode, het hoogste vergaderorgaan van de gereformeerde gemeenten. De Generale Synode geeft het deputaatschap voor de zending verantwoordelijkheid voor het zendingswerk. Dit deputaatschap wordt gevormd door een groep van zo'n dertien predikanten en ouderlingen en bestuurt op hoofdlijnen. Concreet houdt dit in dat zij het beleid bepaalt en toezicht houdt op de uitvoering hiervan. Gemeenten stimuleren om na te denken over de zendingsopdracht en de zending te voorzien van financiële middelen, hoort ook bij de taak van het deputaatschap. Omdat deputaten zich onmogelijk bezig kunnen houden met details vindt de praktische uitvoering van het werk en direct contact met uitgezonden dagelijks plaats vanuit het zendingsbureau.'

Is er een taakverdeling binnen het deputaatschap?

'Alle deputaten vormen samen het Algemeen Bestuur. Een delegatie hiervan is het Dagelijks Bestuur, dat bestaat uit voorzitter, secretaris, penningmeester, tweede voorzitter en algemeen adjunct, met ieder hun eigen taken. Het Dagelijks Bestuur bereidt beleidskwesties en besluitvorming voor het gehele deputaatschap voor. Daarnaast is een van de deputaten hoofdredacteur van het zendingsblad *Paulus*.'

Hoe komt het deputaatschap aan informatie over de voortgang van het zendingswerk?

'Deputaten worden over het zendingswerk geïnformeerd door middel van bezoeken aan het zendingsveld, schriftelijke rapportages en teambrieven die door de directeur aan de verschillende zendingsteams worden verstuurd.'

Wat is de waarde van werkbezoeken en visitatiereizen?

'Visitatiereizen zijn formele bezoeken van deputa-

ten aan een zendingsveld, één keer per twee jaar. Tijdens deze bezoeken vinden gesprekken met de zendingswerkers plaats en wordt het meerjarenbeleid geëvalueerd en besproken.

Een werkbezoek wordt meestal gedaan door bureau-medewerkers en vindt plaats bij een calamiteit (zoals een aardbeving) of een teamconflict of als er een bijzonder onderwerp besproken moet worden.

De waarde van deze bezoeken is dat deputaten het werk 'voelen'. Ze spreken de zendingswerkers op de plek waar zij wonen, ze zitten bij het gezin aan tafel, maken de zondag mee.'

Hoe besluit een deputaatschap om bijvoorbeeld een nieuw veld te gaan openen?

'De aanleiding voor oriëntatie op een nieuw veld is verschillend. Voorbeelden hiervan zijn het zelfstandig worden van een zendingsgemeente of een vraag vanuit een andere organisatie of het eigen deputaatschap.'

Visitatiebezoek in Ecuador (2022) en Albanië (2021).

5 | ZGG: leren en ontwikkelen

Sinds de uitzending van het eerste zendingsteam in 1962 is ZGG een lerende organisatie geweest. Zendingswerk is dynamisch; elke cultuur en elke tijd heeft zijn eigenheid. Dat vraagt om flexibiliteit en aanpassingsvermogen. Tegelijkertijd is het belangrijk om helder voor ogen te houden met welk doel zendingswerkers worden uitgezonden. Het mandaat geeft daarvoor het kader.

Rijke zendingswerkers

Zendingswerkers ervaren bij aankomst op hun werkveld direct de kloof die er is tussen henzelf en de mensen waaronder ze zullen werken. Elke Nederlander is rijk, ontzettend rijk. Wat is het dan gemakkelijk om een buurvrouw of dorpsgenoot te helpen met wat geld. In Nigeria en Papoea reikte de hulp verder. Er zijn ziekenhuizen gebouwd, ambulances gekocht en landbouwscholen opgericht. Bij al die projecten ging Gods Woord open.

Afhankelijkheid

Gaandeweg bleek de financiële ondersteuning bij ontwikkelingsprojecten een afhankelijkheidsrelatie in de hand te werken. Dit is een belemmering voor het delen van het Evangelie en het toewerken naar zelfstandige gemeenten. Zendingswerkers zijn soms sluipenderwijs meer tijd kwijt met de tijdelijke noden dan met hun taak als evangelist of toeruster. Bovendien is vaak gebleken dat diaconale

projecten veel te groot uitpakten. Zodra de zendingsgemeente zelfstandig begon te worden, waren er onvoldoende financiële of personele mogelijkheden om het project voort te zetten.

Ontstaan van Bijzondere Noden

De Generale Synode besloot een deputaatschap in het leven te roepen 'tot Hulpverlening in Bijzondere Noden'. Dit deputaatschap is wereldwijd betrokken bij noodhulp, structurele ontwikkelingshulp en bij de ondersteuning van de Vervolgde Kerk. Ook in landen waar ZGG werkt is Bijzondere Noden bij diaconale projecten betrokken, bij voorkeur met inzet van lokale organisaties, kerken of stichtingen. Dit geeft zendingswerkers de ruimte om zich bij hun kerntaak te houden: de verkondiging van het Evangelie. Bovendien voorkomt de werkwijze van Bijzondere Noden dat projecten te groot en te afhankelijk van Nederlandse steun worden.

ZGG wereldwijd

Inmiddels heeft ZGG zendingswerkers uitgezonden naar Albanië, Cambodja, Ecuador, Guinee, het Midden-Oosten en Oost-Azië.

In Albanië, Ecuador en in Guinee is sprake van (voorzichtige) stappen richting gemeentevorming. Dat is immers het omschreven doel in het mandaat: zelfstandige gemeenten stichten.

In Cambodja, Midden-Oosten en Oost-Azië wordt pionierszendingswerk verricht. Uitzgezonden werkers zoeken hun weg in het betreffende land en proberen individuen en kleine groepen te bereiken met het Evangelie. Van gemeentevorming is (nog) geen sprake.

In Indonesië is in 2022 na meer dan 30 jaar de bijbelvertaling in de Una-taal gereedgekomen. De begeleider van dit vertaalwerk is in dienst van ZGG nog betrokken bij diverse vertaalprojecten op Papoea.

In het Jaarverslag dat ZGG elk jaar omstreeks juni publiceert op www.zgg.nl/jaarverslag staat een overzicht van alle uitgezonden werkers (voor zover dat in de openbaarheid mag komen). Ook op de website is een actuele stand van zaken te vinden.

5 | ZGG: leren en ontwikkelen

Achtergrond – Blijf op de hoogte!

Door Hanneke van Eckeveld,
communicatieadviseur bij ZGG

Omstreeks 35 uitgezonden werkers, elf bureaumedewerkers en een groot deputaatschap: bij ZGG is van stilstand nooit sprake. Daarom zijn er talloze manieren om het werk te volgen: van nieuws tot achtergrond, van bezinning tot fondswerving, het thuisfront kan op de hoogte blijven. Bekijk hieronder de mogelijkheden en kies wat voor jou en voor jouw klas interessant kan zijn.

Via internet

- » www.zgg.nl: nieuws, activiteiten, ervaringen van het veld, achtergrondinformatie, thema's en projecten, enzovoort.
- » www.zggjunior.nl: de kinderpagina van ZGG, met achtergrondinformatie op kindniveau, concrete ideeën, kleurplaten en recepten, maar ook een leerkrachtpagina met Pinksterlesbrieven en informatie over leskisten.
- » www.zgg.nl/bibliotheek: online databank met talloze lezenswaardige *Paulus*-artikelen, video's, geluidsfragmenten, PDF-bestanden enzovoort. De site heeft een prima zoekfunctie.

Op papier

- » *Paulus*: verschijnt vijfmaal per jaar, 40 pagina's vol achtergrond, bezinning en verdieping. Geen 'nieuws-magazine', maar wel bijzonder lezenswaardig. Leden van de Gereformeerde Gemeenten krijgen de *Paulus* gratis via hun eigen zendingscommissie, niet-leden kunnen de *Paulus* opvragen per post.
- » *Paulus* Kinderkrant is thematisch, elke keer weer erg leuk om te lezen. Ook als PDF-bestand terug te vinden op www.zggjunior.nl.

In digitale media

- » Instagram (@zending_ger_gem)
- » Facebook (@zendinggereformeerdegemeenten)
- » YouTube
- » Podcast (Paulus Podcast)
- » Nieuwsbrief; inschrijven via www.zgg.nl/nieuwsbrief

Fysiek

- » Gemeenteavond in eigen gemeente; altijd bijwonen! Evenals fondswervende activiteiten.
- » Regionale activiteiten
- » Zendingsdag; jaarlijks in juni of juli in de Evenementenhal in Gorinchem

VOOR KINDEREN MIJN ZGG

[HOME](#) [BIBLIOTHEEK](#) [NIEUWS](#) [WERKVELDEN](#) [PROJECTEN](#) [HELP MEE](#) [VACATURES](#) [VERDIEPING](#) [PRODUCTIES](#) [WEBSHOP](#) [OVER ONS](#) [CONTACT](#)

[DONEREN](#)

EVANGELIE VOOR ALLE VOLKEN

ZGG is de zendingsorganisatie van de Gereformeerde Gemeenten: zij geeft uitvoering aan de opdracht van de Heere Jezus om uit te gaan naar alle volken om het Evangelie te verkondigen.

[Steun het zendingswerk →](#)

Homepage zgg.nl

6 | Het zendingsbureau

In hoofdstuk 4 is aangegeven dat het deputaatschap verantwoordelijk is voor de uitvoering van het zendingswerk zoals in het mandaat omschreven. Dat wil niet zeggen dat het deputaatschap zelf de taken uitvoert. Veel werk wordt gedaan door de medewerkers op het zendingsbureau. Dat betreft beleidsmatige, bezinnende en uitvoerende zaken.

Wie doet wat?

Uiteraard werkt het team op het zendingsbureau nauw met elkaar samen. Toch heeft elke medewerker zijn of haar eigen verantwoordelijkheden en takenpakket. De volgende functies zijn onderscheiden, die soms door meerdere personen worden vervuld.

Directie

Geeft leiding aan het zendingsbureau en aan de uitgezonden zendingswerkers, in nauwe verbinding met het deputaatschap.

Missiologie en toerusting

Opleiding en begeleiding van nieuwe en uitgezonden zendingswerkers; toepassing van missiologische thema's in de praktijk.

Secretariaat

Ondersteunt deputaatschap, directeur en missioloog in organisatorische en administratieve zaken. Is eerste aanspreekpunt voor alle vragen vanaf het thuisfront, regelt reizen en visa en ondersteunt voorlichting in organisatorische en administratieve zaken.

Voorlichting & communicatie

Verantwoordelijk voor de ondersteuning van de plaatselijke zendingscommissies in de Gereformeerde Gemeenten en voorlichting van kerkenraden en gemeenteleden over het zendingswerk. Draagt zorg voor de (online) communicatie-uitingen van ZGG en voor materiaal voor scholen en kinderen.

Administratie en personeelszaken

Verantwoordelijk voor personeelszaken en financiën van ZGG.

Relatiebeheer

Onderhoud van contacten rond fondswerving, in het bijzonder ondernemers en kringloopwinkels.

Het zendingsbureau is gevestigd in het Centraal Bureau voor de Gereformeerde Gemeenten in Woerden.

6 | Het zendingsbureau

Achtergrond - Geld en ZGG

Voor het zendingswerk door ZGG komt jaarlijks veel geld binnen, dat voor een groot deel ook weer uitgegeven wordt. Welke waarde heeft dit geld voor de organisatie? Anton Herrebout, hoofd administratie en personeel, beantwoordt vier vragen hierover.

ZGG krijgt ruim € 4 miljoen per jaar binnen. Is dat niet verschrikkelijk veel geld?

'Van dit geld wordt voor zo'n 80 mensen een veilig verblijf op het zendingsveld bekostigd. Dit zijn ongeveer 35 zendingswerkers, met hun echtgenoten en gezinnen. Inclusief de kosten die gemaakt worden voor het verrichten van zendingsactiviteiten komt dit op ruim 80% van de bestedingen.

Ongeveer 7% van de bestedingen wordt gebruikt voor het informeren van het thuisfront in Nederland. Dat zijn alle Gereformeerde Gemeenten in het hele land. Voor dit werk worden reiskosten gemaakt, publicaties ontwikkeld en bijeenkomsten georganiseerd. De jaarlijkse zendingsdag en het zendingsblad *Paulus* zijn de grootste kostenposten. Ze zijn van groot belang voor de informatieoverdracht naar het thuisfront.

Als laatste zijn er nog wat kosten voor administratie en beheer. Hieronder vallen bijvoorbeeld de ICT-voorzieningen en kantoorruimte voor de bureau-medewerkers. Deze kosten bedragen omstreeks 10% van de totale bestedingen.'

Op de projectenpagina op www.zgg.nl zijn allerlei zaken te zien die ZGG bekostigt. Sommige gaan regelrecht over het zendingswerk, maar veel andere lijken daar weinig mee te maken te hebben. Waarom vergoedt ZGG bijvoorbeeld de huur van de woonhuizen, de reiskosten en het onderwijs van de kinderen van zendingswerkers? In Nederland betalen mensen dat toch gewoon van hun eigen salaris?

'Een goede vraag. Dit heeft allereerst te maken met ontzorging. Zendingswerkers moeten zich onbekommerd met hun taak bezig kunnen houden. Zaken als huisvesting en het onderwijs van de kin-

deren nemen al snel teveel tijd in.

Zendingswerkers krijgen daarom twee salarissen. Hun *veldsalaris* is bedoeld voor dagelijkse boodschappen en de nodige ontspanning. Met hun *Nederlandse salaris* kunnen ze de doorlopende kosten in Nederland betalen.

Het veldsalaris van zendingswerkers zou veel hoger moeten zijn om ook het onderwijs van de kinderen en de huishuur te betalen. In het kader van de ontzorging is het voor de werkers veel makkelijker dat ZGG deze kostenposten rechtstreeks betaalt.'

Kinderen in Nederland houden soms spontaan een actie voor ZGG; een kijkdoos, koekjes verkopen of een actie met hun klas. Het bedrag dat daarmee wordt opgehaald is een fractie van de totale inkomsten. Hoe zie jij de acties van kinderen?

'Betrokkenheid op zending is belangrijker dan een eurobedrag. Kinderen die met een kijkdoos voor ZGG rondgaan, laten die betrokkenheid zien. Dát is waar het om gaat. We willen niet teveel kijken naar de absolute eurogetallen. Geld is een middel, geen doel. Iedere moeite die wordt gedaan met het oog op het uitvoeren van het zendingswerk, is reden tot vreugde bij ZGG.'

Waarom zou je als school actie voor ZGG voeren?

'Het is belangrijk om kinderen het belang en de waarde van de zendingsopdracht bij te brengen. Het is wat mij betreft onderdeel van de opvoeding van kinderen dat ze bijbelse doelen naar waarde leren schatten, en dat ze ook inzien dat hun eigen bijdrage daaraan niet gemist kan worden. Iemand die als kind met een kijkdoos rondgaat, wordt als volwassene misschien lid van de PZC of helpt bij een gemeentedag voor de zending. Het lijkt me daarom voor leerkrachten belangrijk om zendingsgeld niet 'zomaar' in een busje te laten stoppen, maar er ook bij stil te staan waarom dit belangrijk is en hoe elke bijdrage een gevolg heeft.'

7 | Nieuwe zendingswerkers

Iedere christen wordt geroepen tot werk in Gods Koninkrijk. Het is immers Jezus Zelf Die Zijn kerk de opdracht geeft tot zendingswerk. Ook vandaag zijn er mensen die Zijn roep verstaan in hun hart en uitgaan. De manier waarop dit gebeurt, is verschillend. De een kent van jongs af aan een verlangen om dienstbaar zijn. Iemand anders ervaart op latere leeftijd het gewicht van zielen die God niet kennen. Echter, voor alle zendingswerkers geldt dat zij zich vroeg of laat in gehoorzaamheid mogen overgeven.

Sollicitatie en opleiding

Solliciteren voor een taak in de zending kan veel vragen en overdenking geven, bezwaren ook. Het kan helpen om hierover in gesprek te gaan. Het is altijd mogelijk vrijblijvend een oriënterend gesprek aan te vragen met de directeur van het zendingsbureau, zelfs wanneer er (nog) geen concreet zicht is op uitgaan in zendingsdienst.

Wie zich geroepen weet tot zendingswerk maakt door het schrijven van een sollicitatiebrief aan het deputaatschap zijn beschikbaarheid kenbaar. De brief wordt beoordeeld aan de hand van enkele formele eisen. Daarop volgt een uitnodiging voor een gesprek met het Dagelijks Bestuur en een tweede gesprek met het voltallige deputaatschap. De sollicitant wordt gevraagd naar de persoonlijke verhouding met de Heere en zijn of haar motivatie

voor het zendingswerk. Is de uitkomst van deze gesprekken positief, dan volgen een medische en psychologische test.

Wanneer hieruit geen verhinderingen naar voren komen, vindt de benoeming plaats en kan de opleiding tot zendingswerker beginnen.

De missioloog van ZGG leidt nieuwe zendingswerkers op. Het opleidingstraject wordt afgestemd op de functie waarvoor de werker is aangenomen. Afhankelijk van het land vindt vooraf soms ook taalstudie plaats. Na afronding van de opleiding staat de uitzenddienst gepland. In deze dienst wordt de zendingswerker vanuit de thuisgemeente officieel namens de Gereformeerde Gemeenten uitgezonden.

Kinderen en zending

Kinderen kunnen al jong nadenken over zending. Veel zendingswerkers herinneren zich de zaadjes die in hun jeugd zijn gestrooid en later ontkiemd. Het is belangrijk als meester of juf zending een plaats te geven in het onderwijs. Houd bijvoorbeeld een project over zending en zet de jaarlijkse Pinksterlesbrief van ZGG in. Kies een boek met zendingsverhalen om voor te lezen, of nodig ZGG uit voor een voorlichting. In hoofdstuk 8 zijn vragen toegevoegd die helpen om met kinderen in gesprek te gaan.

7 | Nieuwe zendingswerkers

Achtergrond

Gerdine Zoeteman (jeugd- en vrouwenwerker in Albanië) en Teun Hakvoort (evangelist in Guinee) reageren op vijf stellingen over zending en roeping en gaan hierover in gesprek. Hieruit

- Stelling 1: Je kwaliteiten zijn even belangrijk als je roeping om zendingswerker te worden.
- Stelling 2: Een roeping moet altijd bevestigd worden met een woord uit de Bijbel.
- Stelling 3: Iedereen kan zendingswerker zijn.
- Stelling 4: Voor een alleenstaande is het makkelijker om uit te gaan voor de zending dan voor een gezin.
- Stelling 5: Op elke roeping, of die nu krachtdadig of sluimerend is, volgt een periode van voorbereiding.

Om de mening van Gerdine en Teun over deze stellingen te lezen, verwijzen we graag naar de papieren versie van dit leskistboekje. Deze is te vinden in de leskist. Leen de leskist via info@zgg.nl.

Gerdine Zoeteman en familie Hakvoort.

8 | Gespreksvragen

Met kinderen werken over zending geeft veel gelegenheid voor gesprek. Deze schets reikt vragen aan binnen verschillende thema's. Onderaan elke serie vragen staat een verwijzing naar een van de deelthema's van dit informatieboekje voor verdere verdieping. Daarnaast zijn suggesties voor lesactiviteiten toegevoegd.

Definitie van zendingswerk

- » Waar denk je aan bij het woord 'zending'?
- » Leg in je eigen woorden uit wat zendingswerk is.
- » Zendingswerk en ontwikkelingswerk zijn twee verschillende dingen. Kun jij uitleggen wat het verschil is tussen deze twee?
- » Zending en evangelisatie zijn niet hetzelfde. Leg eens uit.

Naslag

Hoofdstuk 3 Kerkelijke zending
Hoofdstuk 5 ZGG: leren en ontwikkelen

Zending in de Bijbel en in de praktijk

- » Ken je een zendingswerker uit de Bijbel?
- » Noem een geschiedenis uit de Bijbel waarin zendingswerk naar voren komt.
- » De Heere Jezus heeft Zelf aan de kerk de opdracht gegeven om zendingswerk te doen. We noemen dat de zendingsopdracht. Weet je wanneer de Heere Jezus deze opdracht gaf? [Lees met de kinderen Mattheüs 28 vers 19]
- » Er wordt weleens gezegd: Waar de Heere Zijn kerk bouwt, zet de duivel er zijn kapel naast. Wat betekent deze uitdrukking? En wat heeft het te maken met zendingswerk?

Lesidee

- Bijbelles over Mattheüs 28 vers 19 of een ander gedeelte dat met zending te maken heeft.

Roeping en bekwaamheid

- » Vind jij zendingswerk belangrijk? Leg eens uit.
- » Wat is het doel van zendingswerk?
- » Stelling: Iedereen kan zendingswerker zijn.
- » Wat is nodig om zendingswerk te kunnen doen? Is het genoeg dat je houdt van reizen en andere culturen?

Persoonlijk

- » Zou je zelf zendingswerker willen zijn? Waarom wel of niet?
- » Sommige mensen hebben een verlangen in hun hart om naar het buitenland te gaan en daar zendingswerk te doen, maar ze vragen zich af: heeft de Heere mij echt geroepen voor deze taak? Misschien is dit ook wel een vraag waar jij over nadenkt. Hoe kun je daarmee omgaan? Hoe kun je weten wat de Heere wil van jou?

Leven in een andere cultuur

- » Er zijn Nederlandse kinderen van jouw leeftijd die in Guinee (of een ander land) wonen omdat hun ouders daar zendingswerk doen. Wat zou je hen willen vragen over hun leven daar?

Naslag

Hoofdstuk 2 Zending in de Bijbel
Hoofdstuk 7 Nieuwe zendingswerkers

Lesidee

- Post versturen aan zendingskinderen. *Adressen van de zendingswerkers zijn op te vragen via info@zgg.nl.*
- Geef elke leerling de laatste [Paulus Kinderkrant](#). Laat de kinderen drie verschillen noemen tussen wonen in Nederland en in het buitenland.
- Bekijk samen de [fotopresentatie](#) over Guinee door Hanneke van der Blonk. Geef de kinderen hierbij één of meerdere kijkopdrachten.

Thuisfront

- » Stelling: 'Zendingswerker zijn in het buitenland en bidden voor het zendingswerk zijn even belangrijk.' Wat vind jij van deze stelling?
- » De opdracht om andere volken over God te vertellen, heeft de Heere Jezus Zelf aan de kerk gegeven. Niet iedereen heeft de mogelijkheid om uit te gaan naar het buitenland. Hoe kunnen mensen die thuisblijven het zendingswerk steunen?

Naslag

Hoofdstuk 5 ZGG: leren en ontwikkelen
Hoofdstuk 6 Achtergrond

Idee

- Voer actie voor ZGG met de klusjeskaart van ZGG. De kaarten zijn gratis te bestellen via de [webshop](#) op zgg.nl.

Deel 2

1 | Landinformatie

Guinee grenst aan de Atlantische Oceaan. Lange tijd is Guinee gekoloniseerd door Frankrijk. Het land was strategisch gelegen voor de handel in slaven. Er zijn nog gevangnissen uit die tijd overgebleven. In 1958 werd Guinee onafhankelijk. De hoofdstad van Guinee is Conakry. In het land wonen naar schatting zo'n dertien miljoen inwoners.

In Guinee leven allerlei verschillende stammen. De bevolking omvat ongeveer 24 etnische groepen. De grootste zijn de Fulbe of Fula (40%), de Mandinka of Mandingo in het oosten (30%) en de Soso of Soussou in het westen (20%).

Godsdienst

Van oorsprong zijn veel mensen in Guinee animistisch. Dat wil zeggen dat ze geloofden in geesten en deden aan voorouderverering. De geesten kunnen zich bevinden in mensen, maar ook in voorwerpen, dieren en natuurverschijnselen.

In de 13e eeuw introduceerden de Almoraviden (ook wel Berbers) de islam in Guinee. Nu is ongeveer 85% van de bevolking moslim. De oorspronkelijk animistische bevolking heeft dus de islam aangenomen.

Hoewel het grootste deel van de bevolking islamitisch is, zijn nog veel elementen van het animisme bij Guineeërs terug te vinden. In de basis is de islam een duidelijke religie met de vijf zuilen van de belijdenis, de gebeden, aalmoezen, de ramadan en een pelgrimstocht naar Mekka. Maar naast deze religieuze voorschriften kennen Guineeërs andere regels voor het dagelijks leven. Veel van die regels komen voort uit het oorspronkelijke animisme; soms zijn ze beïnvloed door de islam.

Mensen geloven bijvoorbeeld in geesten. Die gees-

Ochtendritueel; in de nacht kan een boze geest onder de blaadjes gekropen zijn.

Wit stokbrood bij de bakker in Guinee. Het is een overblijfsel van de Franse kolonisatie.

ten zien ze in wervelwinden, onder blaadjes of in ziekte. Bij ziekte wordt soms ook een andere oorzaak gezocht. Je wordt ziek omdat je iets fout hebt gedaan of doordat iemand je vervloekt heeft. Mensen willen zich daartegen beschermen, bijvoorbeeld met behulp van een amulet.

Ook bepaalde rituelen kunnen beschermend werken. Koranteksten die Guineese jongens moeten leren, worden met inkt op een houten bord geschreven. Als het bord met nieuwe teksten beschreven moet worden, wordt de oude inkt zorgvuldig afgespoeld met water. Het inktwater wordt opgevangen. De mensen gebruiken het als medicijn door zich ermee te wassen of door het in te nemen.

Zo leven de islamitisch-animistische Guineeërs in angst voor geesten en vervloekingen, versterkt door veel bijgeloof.

Onderwijs

De alfabetiseringsgraad van Guinee behoort tot de laagste in de wereld. Een berekening uit 2015 geeft aan dat slechts 30% van de volwassenen geletterd is. Primair onderwijs is verplicht vanaf zes jaar, maar veel kinderen gaan niet naar school. Kinderen, vooral meisjes, worden thuisgehouden om hun ouders te helpen met huishoudelijk werk en in de landbouw. Vaak trouwen ze al jong. Guinee kent veel kindhuwelijken; 47% van de meisjes is voor hun 18e getrouwd.

1 | Landinformatie

Taal

Vanwege de lange Franse kolonisatie is Frans de officiële taal in Guinee. De meeste stammen hebben echter hun eigen taal, dus worden ook veel verschillende stamtalen gesproken. Soms lijken die stamtalen op elkaar, soms verschillen ze sterk en is onderlinge communicatie niet mogelijk.

Zendingswerk

Het zendingswerk van ZGG begint in 1991 onder de Soso-bevolking. Al snel breidt het werk uit onder de Mogofin-bevolking. Inmiddels werkt ZGG op drie plaatsen in Guinee. Een actueel overzicht van de zendingswerkers en hun taken is te vinden op www.zgg.nl/landen/guinee/zendingswerkers.

Koranonderwijs is alleen voor jongens.

Boké

Diverse evangelisten zijn vanaf 1991 werkzaam in de stad Boké, waar veel Soso wonen. Zij leggen contacten met moslims. Inmiddels is ook de Bijbel vertaald in deze taal. In 1994 wordt een leeszaal geopend: een plaats van ontmoeting en gesprek, maar ook van uitleen en verkoop van boeken. Talloze boeken en ook geluidsopnames hebben inmiddels hun weg gevonden.

In 2004 wordt in Boké een kerkelijk centrum in gebruik genomen voor samenkomsten op zondag. In 2010 is het Nieuwe Testament in de Soso-taal klaar; in 2016 is de Bijbel compleet.

Het zendingsteam in Boké begeleidt de groep christenen (voornamelijk met een moslimachtergrond), is actief in en rond de leeszaal in de stad, doet evangelisatiewerk op de markt, onderhoudt bestaande contacten en legt nieuwe relaties.

Teamleden spannen zich ook in om, waar mogelijk, (bijbel)lessen te verzorgen op scholen en vertrouwen te wekken door middel van gezondheidsvoorlichting.

Begin 2022 zijn in Boké zes volwassenen en een kind gedoopt. Na de doop is het Heilig Avondmaal gehouden.

Garama

In 1994 start het zendingswerk onder de Mogofin, vanuit het dorp Garama. Er is op dat moment onder hen geen enkele zendingswerker werkzaam geweest. Na beschrijving van de taal en het opstellen van een grammatica en woordenlijst begint het bijbelvertaalwerk. In 2006 wordt het eerste Bijbelboek in het Mogofin gepubliceerd; in 2012 verschijnt het eerste evangelie, namelijk dat van Lukas.

Naast bijbelvertaalwerk wordt in Garama alfabetiseringswerk, vrouwenwerk en ondersteuning aan medisch werk verricht. Het zendingsteam doet alles wat nodig is om het vertaalde Evangelie in het leven van de mensen te brengen.

Coliah

In 2006 vestigt een zendingswerker zich in het dorp Coliah. Dit dorp wordt gezien als een belangrijke islamitische opleidingsplaats voor jongens: de koranschool staat goed bekend. Toch heten de dorpsleiders de zendingswerkers welkom en tonen ze belangstelling voor de 'Heilige Boeken'. Nadat een aantal jaar geen zendingswerkers in het dorp werkten, is nu een zendingsteam bezig met het leggen en onderhouden van relaties in het dorp en het verspreiden van evangelisatiemateriaal in de wijde omgeving van Coliah.

2022: doopdienst in Boké

2 | Lesideeën

2.1 Taal

De officiële taal in Guinee is het Frans. Veel mensen kunnen de taal echter niet goed spreken. Dat komt omdat de bevolking van Guinee uit ruim twintig verschillende stammen bestaat. Iedere stam spreekt zijn eigen taal. Tijdens de regering van Sékou Touré (1958-1984) werd het spreken van de stamtalen bevorderd. In die tijd werd het Frans ook niet op de scholen onderwezen. Vanaf 1984 wordt wel weer in het Frans les gegeven. ZGG is onder meer werkzaam in het Mogofin-gebied. In deze ideeën voor taallessen komt daarom het Frans en het Mogofin aan bod.

Lesidee 1 | Alfabet Frans en Mogofin

Benodigdheden

Plaat Frans alfabet, plaat Mogofin-alfabet, geluidsopnamen Mogofin-alfabet/begroetingen, filmpje uitspraak Frans alfabet (optioneel)

Te vinden op www.zggjunior.nl -> Leerkrachten -> Leskisten -> Leskist Guinee (of [klik hier](#)).

Werkwijze – deel 1

Start

Start de les met het leren begroeten van elkaar in het Frans: 'Bonjour! Ça va?' De kinderen kunnen antwoorden: 'Bonjour! Ça va bien!' (Het gaat goed) of 'Ça va très bien!' (Het gaat heel goed) of 'Ça va mal' (Het gaat slecht).

Laat het Franse alfabet zien. Het lijkt precies op het Nederlandse: er zijn evenveel letters en je schrijft de letters op dezelfde manier. Alleen de uitspraak van vijf letters is anders. Laat eventueel een filmpje horen en vraag de leerlingen te letten op deze vijf letters die anders klinken in het Frans: E, G, H, J en W (E [euh], G [zjee], H [ash], J [zjie] en de W [doeble v]).

Ezelsbruggetje: de uitspraak van de J [zjie] rijmt op zijn voorganger I, dus het wordt IE-ZJIE. De W is een dubbele V = double V in het Frans (vergelijk met Engels = alleen daar: dubbel U)

Verwerking 1

Laat als verwerking op het uitspreken en oefenen van het alfabet de kinderen in tweetallen, groepjes of klassikaal hun naam spellen.

Vervolg

Het Mogofin in Guinee heeft ook een alfabet. Dat is vrij nieuw, ook voor de bevolking. Daarom is er een alfabetkaart van het Mogofin gemaakt. De uitspraak van het alfabet en de alfabetkaart is op onze website te beluisteren. Kopieer de alfabetkaart voor de kinderen en laat de leerlingen de uitspraak erbij schrijven.

Ook van dit alfabet kunnen overeenkomsten en verschillen met de Nederlandse taal besproken worden. Oefen ook met de uitspraak.

Verwerking 2

Na het oefenen kan het een leuke verwerkingsopdracht zijn om 1) de eigen naam te spellen en 2) het alfabet-bingo te spelen. Op www.bingobaker.com zijn bingokaarten te maken.

Verwerking 3

Ook buiten is een spel met alfabet te spelen. Schrijf met stoepkrijt de letters op het plein (laat er steeds een grote ruimte tussen zitten). Roep een letter, de leerlingen (of om de beurt) rennen zo snel mogelijk naar die letter.

Verwerking 4

De basisbegroetingen in het Mogofin zijn de volgende:

I mama! Tana bele? – Dag jij! Geen problemen?

Tana yo bele! – Geen problemen.

Tana bele? – Geen problemen?

Tana yo bele n ma! – Ik heb geen problemen.

In Guinee zeggen mensen niet 'Het gaat heel goed.' Dat is de goden verzoeken. 'Het gaat niet goed', dat zeggen mensen ook niet. Dan zegt men hooguit: 'I mama! Tana bele? Ee, tana be. Kɔnɔ, Ala tantu, tana banba ma. Bayi, mɔ be yan!'

Er zijn problemen, maar God zij dank, geen grote problemen. We zijn er nog!

Als iemand ziek is (geweest), vraag je: 'A be fisiyala?' Dan antwoord je met: 'A be fisiyala a jinma la!'

Al deze zinnen zijn te beluisteren op de website.

2 | Lesideeën

Lesidee 2 | Tellen tot 20

Benodigdheden

Zachte bal, overzicht cijfers 1-20 in het Frans en in het Mogofin, filmpje en geluidsfragmenten uitspraak

Alles is te vinden op www.zggjunior.nl -> Leerkrachten -> Leskisten -> Leskist Guinee (of [klik hier](#))

Mogelijke verwerkingen

» Vraag of er iemand is die al kan tellen in het Frans. Laat dat kind het eventueel voordoen. Ze komen dan waarschijnlijk ook met getallen in andere talen.

» Lees de cijfers in het Frans voor of laat ze horen d.m.v. een filmpje.

De kinderen onderstrepen de letters die je wel schrijft maar niet uitspreekt. Bespreek wat de leerlingen hebben onderstreept.

» Vraag de leerlingen tijdens een tweede keer luisteren in groen de letters qu te onderstrepen, die je uitspreekt als k (bij quatre = 4, quatorze = 14 en quinze = 15). Laat het tellen hardop herhalen en oefenen.

» Speel het spel 'hoor het getal onder de 10'. Of een moeilijkere variant: 'hoor het getal onder de 20'. Eén kind neemt een getal in gedachten onder de 10 en spreekt het hardop uit. De anderen zeggen welk getal het is. Is het antwoord goed zegt hij/zij 'oui', is het antwoord fout zegt hij/zij 'non'. Degene die het getal raadt, mag het volgende getal bedenken.

» Speel het leeftijdspel. Hiervoor heb je een kleine, zachte bal nodig. Ga in een kring staan. Het eerste kind noemt zijn leeftijd. Bijvoorbeeld: 'Douze' (of beter nog: 'J'ai douze ans', = 'Ik ben twaalf jaar'). Vervolgens gooit hij/zij de bal naar een ander kind en vraagt: 'Et toi?' ('En jij?') Het andere kind vangt de bal en zegt zijn/haar leeftijd. Eventueel: als je een fout maakt of de bal laat vallen, ben je af. Wie blijft het langste staan?

Bijna alle bovenstaande ideeën zijn ook toe te passen op de getallen van 1 t/m 20 in het Mogofin. Hiervoor is een geluidsfragment met de uitspraak beschikbaar.

Verse vangst; eet smakelijk!

Groeiende rijst op de velden

Dorpsleven in Coliah

2 | Lesideeën

2.2 Muziek

Lesidee 1 | Hoofd, schouders, knie en teen

Tête, épaules, genoux, pieds van Petits Zouzouz is de Franse versie van het bekende Nederlandse liedje 'Hoofd, schouders, knieën, teen'. Alle kinderen gaan staan en wijzen beurtelings hun tête (hoofd), épaules (schouders), genoux (knieën) en pieds (voeten) aan. Daarna volgen de yeux (ogen), oreilles (oren), bouche (mond) en nez (neus). Vervolgens is het mogelijk om te variëren met de snelheid van zingen.

Marlies ten Voorde zingt met kinderen in Guinee.

Een YouTube-video van het lied van Petits Zouzouz is te vinden op www.zggjunior.nl -> Voor leerkrachten -> Leskisten -> Leskist Guinee (of [klik hier](#))

Frè - re Jac - ques, Frè - re Jac - ques, dor - mez vous? Dor - mez vous?

Sonnez les ma-ti - nes! Sonnez les ma-ti - nes! Din, dan, don. Din, dan, don.

Engels:

Are you sleeping, are you sleeping?
Brother John, Brother John
Morning bells are ringing, morning bells are ringing
Ding ding dong, ding ding dong

Duits:

Bruder Jakob, Bruder Jakob
Schläfst du noch, schläfst du noch?
Hörst du nicht die Glöcken, hörst du nicht die Glöcken
Ding dang dong, ding dang dong

Afrikaans:

Vader Jakob, Vader Jakob
Slaap jy nog, slaap jy nog?
Hoor hoe lui die kerkklok, hoor hoe lui die kerkklok,
Ding dong dell, ding dong dell.

Lesidee 2 | Vader Jakob

Vader Jakob is een bekend lied over heel de wereld. Het lied bestaat namelijk in wel meer dan dertig talen. Het lied komt oorspronkelijk uit Frankrijk. Het lied gaat over een monnik, broeder Jakob, die zich heeft verslapen en wordt gemaand op te staan en (de klokken voor) de matines, de metten (gebed) te luiden. Het is leuk om dit lied aan te leren en in canon met elkaar te zingen.

Het is mogelijk dit lied als meertalige canon te zingen. Oefen eerst het lied in de afzonderlijke talen. Verdeel daarna de klas in groepen en geef elke groep een taal. De leerlingen oefenen in hun groepje, tot ze de tekst foutloos kunnen zingen. Vervolgens wordt met de gehele groep tegelijk gezongen in de verschillende talen. Het zal niet direct goed gaan, maar het is een leuke uitdaging in bovenbouwgroepen.

2 | Lesideeën

2.3 Handvaardigheid

Lesidee 1 | Afrikaanse hut knutselen

Benodigdheden

Voor 1: per kind yoghurtemmertje, schaar, lijm, papier (3 rondjes van verschillende maten), verf (bruin en grijs), nietmachine.

Voor 2: klei, snijmat, kleiroller, satéprikker, karton, draad, hooi, stro.

Werkwijze 1

Er zijn Afrikaanse stammen die in hutten wonen. Laat hier wat foto's van zien aan de kinderen. Van een yoghurtemmertje en papier kunnen ze vervolgens een hut knutselen.

Knip met de schaar de bovenste rand van de emmer en verwijder het handvat. Zet de emmer op zijn kop en knip er een deuropening in. Vervolgens kan de hut geverfd worden in bruine en grijze tinten.

Het dak wordt gemaakt van drie ronde papieren met een verschillende maat. De kinderen knippen rondom de papieren knipjes, zodat het een rieten effect krijgt. Leg daarna de ronde papieren recht op elkaar, geef een knip van de zijkant tot het midden van alle drie de papieren tegelijk. Schuif de papieren over elkaar en niet ze vast. Plak het dak op de emmer.

Werkwijze 2

Het is ook mogelijk om een hut te maken van klei. Rol een lap klei uit en snijd er een rechthoek van. Til de lap op en maak er een cilinder van door de korte uiteinden stevig aan elkaar te plakken. Kinderen kunnen met een satéprikker stenen en cementlagen aanbrengen. Snijd er een raam uit en een lage deur.

Maak een dakje (cirkel inknippen en invouwen en bevestigen). Bedek het met draad of hooi of stro.

Lesidee 2 | Trommels maken

Benodigdheden

Conservenpotjes en -blikjes, papieren bekertjes, plastic flesjes, rijst, zand, fijn grind, et cetera.

Werkwijze

Van allerlei materialen zijn trommels te maken. Vul conservenpotjes en -blikjes, plastic flesjes (met dop) of papieren bekertjes met rijst, zand of ander materiaal. Sluit de bovenkant goed af met een dekseltje of stevig vastgelijmde doek, zodat het schudkokers of sambaballen worden.

Lesidee 3 | Palmboom knutselen

Benodigdheden

Lege keukenrol, bruin en groen papier.

Werkwijze

Wikkel bruin papier om de keukenrol. Zorg dat aan de onderkant van de keukenrol iets papier overblijft om de rol vast te plakken aan het gras. Met geel papier of zand kan er eventueel nog een eiland omheen gemaakt worden. Maak van groen papier bladeren voor de palmboom. Knip ze aan beide kanten iets in. Plak ze over elkaar heen en laat ze losjes hangen.

Lesidee 4 | Knoopverven

Het is aan te raden het filmpje knoopverven te bekijken. Dat geeft duidelijke uitleg over het verven van stof met kinderen. Ga naar www.zggjunior.nl -> Voor leerkrachten -> Leskisten -> Leskist Guinee voor de link (of [klik hier](#)).

Benodigdheden

Kranten, schorten, zeil of plastic voor op de grond, (oude) witte kussenslopen, schaaltes, verfpoeder (te koop bij drogist), zout, plastic handschoenen, (oude) emmers.

Laat kinderen oude kleding aantrekken en een schort omdoen. Bedek de tafels met kranten en zet de emmers met water op de grond, op grote

2 | Lesideeën

stukken zeil of plastic. Ieder kind heeft een kussensloop voor zichzelf.

Maak arm- en hoofdgaten in het kussensloop zodat een 'schort' ontstaat. Wind willekeurig elastiekjes om stukjes van de stof. Trek ze goed strak. Het is mogelijk om eerst een flinke knoop in de stof te leggen.

Trek plastic handschoenen aan. Maak de verf zoals staat aangegeven op de verpakking. Doe wat zout bij de verf in de grote emmer.

Dompel de stof in de verf en roer goed door. Als de kleur goed is aangebracht, wring de stof goed uit. Laat de stof een nacht drogen op kranten.

Haal de elastiekjes en knopen uit de stof en strijk glad. Daar verschijnt een mooi Afrikaans schort! Met een strookje stof of touwtje als riempje eromheen is het nog echter.

2.4 Tekenen

Lesidee 1 | Diersilhouet op vacht

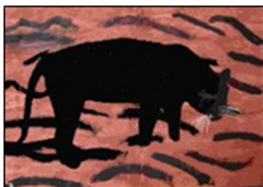
Schilderopdracht voor de bovenbouw

Laat de kinderen foto's van dierenvachten zien en kiezen. Print ze uit in kleur.

Schilder de vacht op een tekenvel zo natuurgetroou mogelijk na.

Terwijl het vel ligt te drogen, zoeken de kinderen een afbeelding van het dier waarvan ze de vacht hebben geschilderd. Het moet een zijaanzicht zijn. Vergroot de afbeelding op het kopieerapparaat tot het dier groot op de schildering past. Leg de foto

van het dier op zwart papier en plak het met plakbandjes vast. Knip het zwarte papier precies langs de buitenlijnen van de afbeelding. Plak het silhouet op het schilderij.

Lesidee 2 | Dieren of bomen bij zonsondergang

Welke kleuren zie je bij een zonsondergang? Hoe zie je dieren als je tegen de zon in kijkt? En hoe zien bomen eruit tegen een gekleurde lucht? Bespreek dit en laat het zien aan de hand van foto's.

Maak eerst de zonsondergang met verf, krijt, ecoline of waterverf. Laat de kleuren in elkaar overvloeien voor een mooi effect.

Maak daarna op zwart papier een dier of een boom. Knip de vorm uit en plak het zwarte silhouet op de zonsondergang. Kies Afrikaanse dieren of bomen of landschappen voor een Guineese sfeer.

Lesidee 3 | Drukken met foamschuim

Ook mensen uit Afrika zijn mooi voor een tekenopdracht. Zoek op 'silhouet mensen Afrika' en laat de kinderen een aansprekend mensfiguur kiezen. Ze nemen de vorm over op papier. Zorg dat elk kind beschikt over een stuk 'styrofoam' (via slager of internet). Ze knippen de vorm uit het schuim. Rol

blockprintverf uit op een glasplaat. Rol de verf op het stukje schuim. Leg er een tekenpapier op en wrijf er met vlakke hand overheen. Trek het blaadje weg en de afdruk is klaar.

2.5 Voorleesverhaal

Een brief uit Guinee

Dit verhaal is geschreven door Marien Nijssse. Het brengt het werk in de leeszaal in Boké dicht bij kinderen in Nederland.

De tekst verscheen eerder in *De zon gaat op*, een verhalenbundel van uitgeverij Den Hertog in samenwerking met ZGG (2010). Het verhaal kan nu geraadpleegd worden via www.zggjunior.nl -> Leerkrachten -> Leskisten -> Leskist Guinee (of [klik hier](#)).

3 | Recepten

Recept 1 | Pindasaus

Ingrediënten

2 el palmolie
2 bouillonblokjes
2 uien
½ kopje pindakaas
3 á 4 teentjes knoflook
klein blikje tomatenpuree

Palmolie wordt het rode goud van Guinee genoemd.

Bereidingswijze

Verhit de palmolie, bak de gesnipperde uitjes en de gesneden knoflook en voeg de bouillonblokjes toe. Mix de pindakaas en de tomatenpuree met een kopje water tot het goed gemengd is. Voeg dat mengsel in de pan, samen met twee kopjes water. Laat het geheel ongeveer 15 minuten sudderen.

Serveren

-In Afrika wordt pindasaus geserveerd met witte rijst.
-Op een projectavond o.i.d. met de klas of school kan de saus goed worden gecombineerd met een stukje stokbrood.
-Met deze basissaus kan volop gevarieerd worden. Voeg bijvoorbeeld andere groenten toe zoals aubergine, prei of bonen. Ook fruit, zoals mango en ananas, kan worden toegevoegd, evenals vlees (kippen- of rundvlees).

Recept 2 | Mangochutney

Ingrediënten

5 rijpe mango's
scepje suiker
1 uit
olijf- of zonnebloemolie
peper, zout

Bereidingswijze

1. Verwijder de schil van de mango en snijd het vruchtvlees in grove stukken.
2. Doe de stukken in een kom en strooi er zout over.
3. Leg de mangostukken in een pan in een klein laagje water, voeg wat suiker toe en breng aan de

kook. Laat 10-15 minuten zachtjes pruttelen.

4. Snijd intussen de ui in kleine stukjes en fruit die in de olie in een koekenpan.

5. Controleer de pan met mangostukken. Zijn de stukken gaar, en is de saus niet te waterig? Voeg de gebakken ui toe aan de saus en roer goed door elkaar.

6. Breng de chutney op smaak met peper en zout.

Serveren

-In Afrika wordt de chutney uiteraard met witte rijst gegeten.

-Op een projectavond o.i.d. met de klas of school kan de chutney worden geserveerd in een klein (bamboe)bakje met rijst ernaast.

-De mangochutney kan meer een vruchtencompôte worden door na stap 5 ook kleingesneden appel en rozijnen toe te voegen.

-De mangochutney krijgt een hartiger karakter door bij stap 4 ook stukjes kipfilet met kipkruiden mee te bakken en toe te voegen.

-Vegetariërs kunnen in plaats van kip gehakte noten naar keuze gebruiken.

Dit recept is afkomstig uit het kookboek Koken van het veld, een ZGG-uitgave uit 2022. Kijk op www.zgg.nl/webshop of mail info@zgg.nl om het boek aan te schaffen.

ZGG | Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden | 0348-489950 | www.zgg.nl